

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาความสนใจและความต้องการในการอ่านวรรณกรรมสังคมศาสตร์ไทยของนิสิตนักศึกษาทั้งระดับปริญญาบัณฑิตและมหาบัณฑิต

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้คือ นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ฐานะปีที่ 2 คณะรัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะรัฐศาสตร์และคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 300 คน นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิตที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2517 แผนกวิชาปกครอง แผนกความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แผนกสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา และแผนกรัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะบริหารธุรกิจ คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ และคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จำนวน 200 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามชนิดกำหนดคำตอบให้ เพื่อสำรวจสภาพการอ่านความต้องการในการอ่านหนังสือสังคมศาสตร์ไทยโดยทั่วไป และความต้องการอ่านผลงานของผู้เขียนหนังสือแขนงนี้ และแบบสอบถามชนิดมาตราประเมินค่า (Rating Scale) เพื่อสอบถามความสนใจในการอ่านหนังสือสังคมศาสตร์ไทย ตามเนื้อหาสาขาวิชาต่าง ๆ ภายในขอบเขตของหลักสูตรทั้งสองระดับ และปริมาณข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ได้จากแบบสอบถาม 500 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูลได้คำนวณหาการร้อยละของสภาพการอ่านความต้องการในการอ่านหนังสือสังคมศาสตร์ไทยโดยทั่วไป และความต้องการอ่านผลงานของผู้เขียนหนังสือแขนงนี้ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตและปริญญาโทบัณฑิต และคำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสนใจในการอ่านหนังสือสังคมศาสตร์ไทยตามเนื้อหาสาขาวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตร เพื่อนำมาจัดอันดับความมากน้อยของความสนใจในการอ่านของนิสิตนักศึกษาทั้งสองระดับดังกล่าว

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์สภาพการอ่าน ปรากฏว่านิสิตนักศึกษาทั้งระดับปริญญาบัณฑิต และมหาบัณฑิตมีความคิดเห็นว่า การอ่านหนังสือสังคมศาสตร์ไทยมีประโยชน์ต่อการศึกษาใน มหาวิทยาลัยอยู่ในระดับปานกลาง

สาขาของหนังสือสังคมศาสตร์ไทยที่นิสิตนักศึกษาต้องการอ่านปรากฏว่า นิสิต นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตต้องการอ่านหนังสือสาขาเศรษฐศาสตร์จำนวนมากกว่าสาขารองลงมาคือสาขารัฐศาสตร์ สังคมวิทยา และจิตวิทยาสังคม โดยเลือกอ่านตามดุลพินิจของตนเองจำนวนมากที่สุด คือร้อยละ 67.33 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดในระดับนี้ แต่นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาโทต้องการอ่านหนังสือสาขารัฐศาสตร์จำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ สาขาสังคมวิทยา รัฐประศาสนศาสตร์ จิตวิทยาสังคม และเศรษฐศาสตร์ โดยการเลือกอ่านตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้สอนจำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 73.00 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดในกลุ่มนี้

ประเภทของหนังสือสังคมศาสตร์ไทยที่นิสิตนักศึกษาทั้งสองระดับต้องการอ่านจำนวนมากที่สุดคือ หนังสือวิชาการทั่วไป รองลงมาคือหนังสือตำรา นอกจากนั้นยังต้องการอ่าน เอกสารประกอบการศึกษา รายงานการวิจัย จุลสาร วิทยานิพนธ์ รวมทั้งหนังสือแปล ในการอ่านหนังสือประเภทดังกล่าวข้างต้น นิสิตนักศึกษาทั้งสองระดับมีจุดประสงค์เพื่อเพิ่มความรู้อีกกว้างขวางมากยิ่งขึ้น จำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ เพื่อประกอบการเรียนตามหลักสูตร นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีเหตุผลในการอ่านหนังสือในสาขาดังกล่าวข้างต้น เพราะผู้สอนกำหนดให้อ่านและมีนิสัยชอบอ่านให้เกิดแนวความคิดแก่ตนเอง จำนวนมากไล่เลี่ยกัน ส่วนนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาโทมาอ่านเพราะมีนิสัยชอบอ่านให้เกิดแนวความคิดแก่ตนเอง จำนวนมากที่สุด รองลงมาคืออ่านเพราะผู้สอนกำหนดให้นิสิตนักศึกษาทั้งสองระดับมีวิธีการอ่านหนังสือสังคมศาสตร์ไทยเหมือนกันคือ เลือกอ่านเฉพาะตอนที่น่าสนใจ และอ่านตลอดเล่มอย่างสังเขป

นอกจากเนื้อหาของหนังสือ ในการอ่านนิสิตนักศึกษาทั้งสองระดับยังสามารถจำชื่อหนังสือและชื่อผู้เขียนได้ โดยที่นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตให้ความสนใจแก่ชื่อเรื่อง

(ข้อหนังสือ) จำนวนมากที่สุด ในขณะที่นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาโทมาบัณฑิตสนใจข้อผู้เขียนจำนวนมากที่สุด

เมื่อมีความต้องการอ่านหนังสือสังคมศาสตร์ไทย นิสิตนักศึกษาทั้งสองระดับยืมหนังสืออ่านจากห้องสมุดจำนวนมากที่สุด โดยที่นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตใช้บริการการอ่านและการยืมของห้องสมุดคณะ จำนวนมากที่สุดคือ ร้อยละ 78.00 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดในระดับนี้ ส่วนนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาโทมาบัณฑิตใช้หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันที่ตนสังกัดอยู่ จำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71.50 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดในระดับปริญญาโทมาบัณฑิต สำหรับจำนวนหนังสือที่ยืมอ่านนั้น นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตจำนวนมากที่ยืมหนังสืออ่านเดือนละ 1 - 2 เล่ม ในขณะที่นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาโทมาบัณฑิต จำนวนมากที่สุด ยืมอ่านเดือนละ 3 - 5 เล่ม นอกจากยืมหนังสือจำนวนดังกล่าวแล้ว นิสิตนักศึกษาทั้งสองระดับจำนวนมากที่สุด ยังซื้ออ่านเองอีกเดือนละ 1 - 2 เล่ม โดยต้องการเวลาในการอ่านหนังสือเหล่านั้นวันละ 2 ชั่วโมง และอ่านทุกโอกาสที่มีเวลาว่าง

ในด้านความต้องการในการอ่านหนังสือสังคมศาสตร์ไทยโดยทั่วไป นิสิตนักศึกษาทั้งสองระดับต้องการอ่านผลงานของผู้เขียนที่มีความชำนาญเฉพาะสาขาวิชานั้น ๆ จำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.00 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดในระดับปริญญาบัณฑิต และร้อยละ 73.00 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดในระดับปริญญาโทมาบัณฑิต จำนวนรองลงมาต้องการอ่านผลงานของผู้เขียนที่นิสิตนักศึกษาเคยอ่านบทเขียนของเขามาก่อน และของบุคคลที่มีชื่อเสียงในลำดับต่อมา นอกเหนือจากผู้เขียน นิสิตนักศึกษาทั้งสองระดับจำนวนมากที่สุด ยังต้องการอ่านหนังสือแขนงนี้ที่มีขนาดรูปเล่มธรรมดา มีหรือไม่มีภาพประกอบก็ได้ ส่วนในเรื่องสำนวนภาษา นิสิตนักศึกษาทั้งสองระดับต้องการอ่านหนังสือสังคมศาสตร์ไทยที่เขียนโดยใช้ภาษาง่ายเป็นความเรียง จำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 80.00 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดในระดับปริญญาบัณฑิต และร้อยละ 74.00 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดในระดับปริญญาโทมาบัณฑิต

ยิ่งกว่านั้นนิสิตนักศึกษาทั้งสองระดับ จำนวนมากที่สุดยังมีความต้องการอ่านหนังสือสังคมศาสตร์ไทยที่พิมพ์โดยใช้ตัวพิมพ์ขนาดธรรมดาตัวหนา พิมพ์สีดำ หรือมีได้ก็ได้

โดยมีลักษณะการเรียบเรียงแบบมีเชิงอรชรอธิบายที่มาของข้อความอยู่ตอนกลางของหน้า และให้มีสารบัญเรื่องทีละเอียดยก

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการในการอ่านหนังสือสังคมศาสตร์ไทยของผู้เขียนจำแนกตามสาขาวิชาของนิสิตนักศึกษา สรุปได้ดังนี้คือ

หนังสือสาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ นิสิตนักศึกษาทั้งสองระดับมีความต้องการอ่านผลงานของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช จำนวนมากที่สุดคือ ร้อยละ 70.33 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดในระดับปริญญาบัณฑิต และร้อยละ 70.00 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดในระดับปริญญาโท รองลงมาคือผลงานของ กรมพล ท่อง-ธรรมชาติ เขียน ชีระวิทย์ และชัชอนันต์ สมุท วณิช นอกจากนี้นิสิตศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตยังต้องการอ่านผลงานของสมเด็จพระยาคำรงราชานุภาพ จรูญ สุภาพ และศิริเอก ชัยนาม และนิสิตศึกษาระดับปริญญาโทยังต้องการอ่านผลงาน กมล สมวิเชียร พงศ์ไพฑูย์ ศกุนตลาภย์ สมพงษ์ เกษมสิน และอมร รักษาสัตย์

หนังสือสาขาเศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจและพัฒนาการเศรษฐกิจ นิสิตนักศึกษาทั้งสองระดับต้องการอ่านผลงานของ ป่วย อิงภากรณ จำนวนมากที่สุดคือ ร้อยละ 76.33 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดในระดับปริญญาบัณฑิต และร้อยละ 78.50 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดในระดับปริญญาโท รองลงมาคือผลงานของอุทิศ นาคสวัสดิ์ ฉัตรทิพย์ นาดสุภา และบุญชนะ อัครดากร ยิ่งกว่านั้นนิสิตศึกษาระดับปริญญาโทยังต้องการอ่านผลงานของประชุม โฉมฉาย เคือน มุนนาค และวิญญู วิจิตรวาทการ

หนังสือสาขาสังคมวิทยา นิสิตศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมีความต้องการอ่านผลงานของอานนท์ อภาภิรม และพัทยา สายหู จำนวนใกล้เคียงกันมากคือ ร้อยละ 42.66 และ 42.00 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดในกลุ่มนี้ ในขณะที่นิสิตศึกษาระดับปริญญาโทยังต้องการอ่านผลงานของ พัทยา สายหู จำนวนมากที่สุดคือร้อยละ 66.00 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดในกลุ่มนี้ รองลงมาต้องการอ่านของไพฑูรย์ เครือแก้ว ไพฑูรย์ ช่างเรียน อานนท์ อภาภิรม และบรรพต วีระสัย

หนังสือสาขาจิตวิทยาสังคม นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตของการอ่านผลงาน
ของ ม.ล. คุ้ม ชุมสาย จำนวนมากที่สุด รองลงมาของการอ่านของหลวงวิเชียรแพทยาคม
ซึ่งตรงกันข้ามกับนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิตของการอ่านผลงานของหลวงวิเชียร
แพทยาคม จำนวนมากที่สุด และรองลงมาของการอ่านผลงานของ ม.ล. คุ้ม ชุมสาย

หนังสือสาขามานุษยวิทยาภาควัฒนธรรม นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตของการ
ผลงานของพระยาอนุমানราชชน จำนวนมากที่สุดคือ ร้อยละ 60.33 ของจำนวนผู้ออกแบบ
สอบถามในระดับนี้ รองลงมาคือผลงานของพิทยา สายหู ซึ่งตรงกันข้ามกับนิสิตนักศึกษาระดับ
ปริญญาโทบัณฑิตของการอ่านผลงานของพิทยา สายหู จำนวนมากที่สุดคือ ร้อยละ 62.00
ของจำนวนผู้ออกแบบสอบถามทั้งหมดในระดับปริญญาโทบัณฑิต รองลงมาคือผลงานของ
พระยาอนุমানราชชน และบรรพต วีระสัย

3. ผลการวิเคราะห์ความสนใจในการอ่านหนังสือสังคมศาสตร์ไทยตามเนื้อหาสาขา
วิชาต่าง ๆ ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต และปริญญาโทบัณฑิต ตามหลักสูตรปรากฏ
ดังนี้คือ

ความสนใจในการอ่านหนังสือสาขารัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ของนิสิตนักศึกษา
ทั้งสองระดับ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เนื้อหาที่มีค่าเฉลี่ยนำหน้าความสนใจในการอ่าน
มากของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตคือ การเมืองการปกครองของไทย ส่วนของนิสิต
นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิตคือ พฤติกรรมทางการเมืองและมติมหาชน การเมืองการ
ปกครองของไทย การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานบุคคลในราชการไทย เนื้อหาที่
มีค่าเฉลี่ยนำหน้าความสนใจมาก เฉพาะของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้งสองระดับคือ
ชนชั้นและอำนาจในสังคมการเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และทฤษฎีการเมือง
ระหว่างประเทศและเหตุการณ์ปัจจุบัน และเฉพาะของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
คือหลักบริหารรัฐกิจ ทฤษฎีเกี่ยวกับองค์การและพฤติกรรมในองค์การ การวางแผนและ
การปฏิบัติตามแผน การวางโครงการและการจัดการ การคลังและการงบประมาณ การ
บริหารงานองค์การและการบริหารงานพัฒนา

ความสนใจในการอ่านหนังสือสาขาเศรษฐศาสตร์ของนิสิตนักศึกษาโดยเฉลี่ย
อยู่ในระดับปานกลาง เนื้อหาที่มีค่าเฉลี่ยนำหน้าความสนใจในการอ่านน้อยของนิสิตนักศึกษา

ทั้งสองระดับคือ เศรษฐมิติ เนื้อหาที่มีค่าเจ็ลี่ยนำหนักความสนใจมากเฉพาะของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ คือ เศรษฐศาสตร์ทั่วไปและเศรษฐศาสตร์มหภาค นอกจากนั้นนักศึกษาระดับบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ยังสนใจอ่านเรื่องเศรษฐศาสตร์การเงิน การคลัง และการค้าระหว่างประเทศ และเศรษฐกิจไทยอยู่ในระดับมาก

ความสนใจในการอ่านหนังสือสาขาคณะพัฒนาการ เศรษฐกิจของนิสิตนักศึกษาโดยเจ็ลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เนื้อหาที่มีค่าเจ็ลี่ยนำหนักความสนใจในการอ่านมากของนิสิตนักศึกษาทั้งสองระดับคือ การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทย เนื้อหาที่มีค่าเจ็ลี่ยนำหนักความสนใจมากเฉพาะของนิสิตระดับปริญญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คือ ปัญหาการพัฒนาเศรษฐกิจในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเฉพาะของนักศึกษาระดับบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ คือกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ

ความสนใจในการอ่านหนังสือสาขาบริหารธุรกิจของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาโท โดยเจ็ลี่ยอยู่ในระดับปานกลางและน้อย เนื้อหาที่มีค่าเจ็ลี่ยนำหนักความสนใจในการอ่านน้อยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คือ สถิติธุรกิจ ส่วนความสนใจในการอ่านหนังสือสาขานี้ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิตอยู่ในระดับปานกลางและน้อย เนื้อหาที่มีค่าเจ็ลี่ยนำหนักความสนใจในการอ่านของนิสิตนักศึกษากลุ่มนี้ปานกลางคือ องค์การธุรกิจและการจัดการ

ความสนใจในการอ่านหนังสือสาขาสังคมวิทยาของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาโท โดยเจ็ลี่ยอยู่ในระดับปานกลางและมาก เนื้อหาที่มีค่าเจ็ลี่ยนำหนักความสนใจในการอ่านมากเฉพาะของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คือ ปัญหาสังคมและการวิเคราะห์ข้อปัญหาและเฉพาะของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์คือ สังคมวิทยาและสังคมวิทยาชนบท ส่วนความสนใจในการอ่านหนังสือสาขานี้ของนิสิตและนักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต อยู่ในระดับมากและปานกลาง เนื้อหาที่มีค่าเจ็ลี่ยนำหนักความสนใจในการอ่านปานกลางคือ ประชากรศาสตร์ นิเวศวิทยามนุษย์และระบบเศรษฐกิจของสังคมชาวนา

ความสนใจในการอ่านหนังสือสาขามานุษยวิทยาภาควัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางและมาก เนื้อหาที่มีค่าเจ็ลยน้ำหนักของความสนใจในการอ่านมากเฉพาะของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์คือ สังคมและวัฒนธรรมและชนบิธรรมนิยมประเพณี และเฉพาะของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และนิสิตเกษตรศาสตร์ คือ วัฒนธรรมและสังคมไทย ส่วนความสนใจในการอ่านหนังสือสาขานี้ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาหมบัณฑิตโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ปานกลางและน้อย เนื้อหาที่มีค่าเจ็ลยน้ำหนักความสนใจในการอ่านมากเฉพาะของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ สังคมและวัฒนธรรม วัฒนธรรมชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย ประชาชาติและวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ส่วนเนื้อหาที่มีค่าเจ็ลยน้ำหนักความสนใจในการอ่านน้อย เฉพาะของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์คือ เขตภาษาและวัฒนธรรมทางมานุษยวิทยา

ความสนใจในการอ่านหนังสือสาขาจิตวิทยาสังคมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตและมหาบัณฑิต โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางและมาก เนื้อหาที่มีค่าเจ็ลยน้ำหนักความสนใจในการอ่านมากเฉพาะของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คือจิตวิทยาในวงการธุรกิจและการบริหารงานบุคคลกับการสร้างและเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อสังคม และเฉพาะของนิสิตระดับปริญญาหมบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ จิตวิทยาสังคมเบื้องต้น จิตวิทยาว่าด้วยพฤติกรรมทางการเมือง และการสร้างและเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อสังคม ส่วนเฉพาะของนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์คือ จิตวิทยาในวงการธุรกิจและการบริหารงานบุคคล

อภิปรายผลการวิจัย

ผลสำรวจสภาพการอ่านและความต้องการในการอ่านหนังสือสังคมศาสตร์ไทยโดยทั่วไปของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตและปริญญาหมบัณฑิต ในด้านประโยชน์การอ่านปรากฏว่านิสิตนักศึกษาดโดยเฉลี่ย มีความเห็นว่ากรอ่านหนังสือสังคมศาสตร์ไทยมีประโยชน์ต่อการศึกษาในมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าหนังสือสังคมศาสตร์ไทยที่ผลิต

ออกมาในปัจจุบันยังมีเนื้อเรื่องตรงตามเนื้อหาหลักสูตร ทั้งระดับปริญญาบัณฑิตและปริญญาโท บัณฑิตของมหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษาทั้งสองระดับของศึกษาไม่กว้างขวางมากเท่าที่ควร แม้ ว่าจะปริมาณการผลิตหนังสือสังคมศาสตร์ไทยเพิ่มขึ้นตามลำดับ นับตั้งแต่ พ.ศ. 2510-2516 ปีที่มีการผลิตสูงสุดคือ พ.ศ. 2516 ซึ่งมี 905 ชื่อเรื่อง รองลงมาคือ 895 ชื่อเรื่องใน พ.ศ. 2515 และแม้ว่ามหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่มีการเปิดสอนสาขาวิชาทางสังคมศาสตร์ได้มีการส่งเสริมให้จัดสร้างและพิมพ์ตำรา เอกสารประกอบการศึกษาหรือเอกสารประกอบการสอน และสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ๆ ก็ตาม ดังนั้นนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่ท่องอ่านหนังสือแขนงนี้โดยทั่วไปเพื่อเป็นพื้นฐาน จึงต้องเลือกอ่านโดยใช้ดุลพินิจของตนเองจำนวนมากที่สุด ส่วนนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่ท่องศึกษาเนื้อหาวิชาเฉพาะ จึงต้องเลือกอ่านตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้สอนจำนวนมากที่สุด

ในการศึกษาสาขาของหนังสือที่นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตและมหาบัณฑิตอ่านปรากฏว่า นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตต้องถว้อ่านหนังสือสาขาเศรษฐศาสตร์ จำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา และจิตวิทยาสังคม แสดงว่านิสิตนักศึกษา กลุ่มนี้ต้องการศึกษาเรื่องราวทางเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง เรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับสังคม และการใช้จิตวิทยาในทางสังคม ซึ่งตรงกับผลการสำรวจความสนใจในการอ่านหนังสือสังคมศาสตร์ไทยของนิสิตนักศึกษาในระดับนี้ ตามเนื้อหาในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา และจิตวิทยาสังคม โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและปานกลาง ดังจะเห็นได้จากเนื้อหาสาขาเศรษฐศาสตร์ที่มีค่าเฉลี่ยนำหน้าความสนใจในการอ่านของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอยู่ในระดับมาก คือ เศรษฐศาสตร์ทั่วไป และเศรษฐศาสตร์มหภาค ในสาขา รัฐศาสตร์ นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้โดยเฉลี่ยสนใจอ่านเรื่องการเมือง การปกครองของไทยมาก ส่วนเรื่องในทางสังคมวิทยาที่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สนใจอ่านมากคือ ปัญหาสังคมและการวิเคราะห์ปัญหา และเรื่องที่นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สนใจอ่านมากคือ สังคมวิทยานครและสังคมวิทยาชนบท

ส่วนนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิตต้องถว้อ่านหนังสือสาขา รัฐศาสตร์ จำนวนมากที่สุด รองลงมาคือสังคมวิทยา รัฐประศาสนศาสตร์ จิตวิทยาสังคม และเศรษฐศาสตร์ ซึ่งแสดงว่านิสิตนักศึกษากลุ่มนี้สนใจ ต้องการศึกษารายทาง ๆ ทำนองเดียวกับ

กันกับนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต และต้องการศึกษามากเรื่องการบริหาร อีกทั้งศึกษา
 เนื้อหาต่าง ๆ กว้างขวางลึกซึ้งกว่านิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ซึ่งตรงกับผลการสำรวจ
 ความสนใจในการอ่านหนังสือของนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาโทบัณฑิต ตามเนื้อหาในสาขา
 วิชาดังกล่าวข้างต้น โดยเฉพาะอยู่ในระดับมากและปานกลาง ดังจะเห็นได้จากเนื้อหาใน
 สาขารัฐศาสตร์ที่นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้สนใจอ่านมากคือ เรื่องพฤติกรรมทางการเมือง การเมือง
 และการปกครองของไทย แมวนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒน-
 บริหารศาสตร์ยังสนใจอ่านเรื่องต่าง ๆ ในระดับมาก แตกต่างกันไปตามเนื้อหาของหลักสูตร
 ที่นิสิตนักศึกษาเหล่านั้นต้องศึกษา ดังเช่นสาขาสังคมวิทยา นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสนใจ
 อ่านเรื่องต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก ยกเว้นประชากรศาสตร์ นิเวศวิทยามนุษย์ และระบบ
 เศรษฐกิจของสังคมชาวนา ในสาขาเศรษฐศาสตร์ นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้โดยเฉลี่ยสนใจอ่านการ
 บริหารงานบุคคล และการบริหารงานบุคคลในราชการไทยมาก นักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒน-
 บริหารศาสตร์โดยเฉลี่ยสนใจอ่านมากในเรื่องบริหารธุรกิจ ทฤษฎีเกี่ยวกับองค์การและ
 พฤติกรรมในองค์การ การวางแผน และการปฏิบัติตามแผน การวางโครงการและการจัดการ
 การคลังและการงบประมาณ การบริหารงานองค์การและการบริหาร การพัฒนา ส่วนใน
 สาขาจิตวิทยาสังคมนั้น โดยเฉลี่ยนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสนใจอ่านจิตวิทยาสังคมเบื้องต้น
 จิตวิทยาว่าด้วยพฤติกรรมทางการเมือง การสร้างและการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อสังคมอยู่ใน
 ระดับมาก ส่วนนักศึกษาศาสนาบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์สนใจอ่านจิตวิทยาในวงการธุรกิจ
 และการบริหารอยู่ในระดับมาก

จากผลการวิเคราะห์ประเภทของหนังสือสังคมศาสตร์ไทยที่นิสิตนักศึกษาทั้งสอง
 ระดับต้องการอ่าน ปรากฏว่านิสิตนักศึกษาทั้งสองระดับต้องการอ่านหนังสือวิชาการทั่วไป
 จำนวนมากที่สุด จำนวนรองลงมาต้องการอ่านหนังสือตำรา นอกจากนี้ยังต้องการอ่าน
 เอกสารประกอบการศึกษา รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ จุลสาร และหนังสือแปล แสดง
 ว่าปัจจุบันนิสิตนักศึกษาทั้งสองระดับไม่ได้ต้องการอ่านเฉพาะหนังสือวิชาการทั่วไปและหนังสือ
 ตำราเท่านั้น แต่ยังต้องการอ่านเอกสารประกอบการศึกษา รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์
 จุลสาร หนังสือแปล จำนวนมากพอสมควร แมวนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาโทบัณฑิต

มีความต้องการในการอ่านหนังสือประเภทดังกล่าวจำนวนมากกว่านิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ยกเว้นหนังสือแปล

ในการศึกษาของสมุคที่นิสิตนักศึกษาทั้งสองระดับใช้บริการการอ่านและการยืมปรากฏว่านิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตจำนวนมากที่สุดใช้บริการการอ่านและการยืมของห้องสมุดคณะ รองลงมาใช้หอสมุดกลางมหาวิทยาลัย หรือสถาบันที่ตนสังกัดอยู่ ในขณะที่นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิตใช้หอสมุดกลางมหาวิทยาลัย หรือสถาบันที่ตนสังกัดอยู่ จำนวนมากที่สุด รองลงมาใช้ห้องสมุดคณะ แสดงว่านิสิตนักศึกษาทั้งสองระดับเห็นว่าห้องสมุดทั้งสองประเภทเป็นแหล่งสะสมหนังสือที่นิสิตนักศึกษาสามารถเข้าใช้บริการการอ่าน ศึกษาค้นคว้า และการยืมหนังสือสังคมศาสตร์ไทยประเภทต่าง ๆ ได้ดีกว่าห้องสมุดประเภทอื่น ๆ แมว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้งสองระดับนิยมใช้ห้องสมุดคณะมากกว่าหอสมุดกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากที่ตั้งของหอสมุดกลางอยู่ไกลจากคณะที่นิสิตศึกษาอยู่และนิสิตไม่มีเวลาระหว่างชั่วโมงเรียนในวันธรรมดาที่พอที่จะเดินทางไปใช้บริการการอ่าน และการยืมได้ นอกจากนี้วันหยุดราชการ ซึ่งหอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็เปิดเพียงวันเสาร์ ตั้งแต่เวลา 9.00 - 16.00 น. เท่านั้น นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงใช้ห้องสมุดคณะเพราะสะดวกกว่าและมีสิ่งพิมพ์เฉพาะสาขาวิชาทางสังคมศาสตร์ ตรงตามที่นิสิตสนใจและต้องการมากกว่าหอสมุดกลาง แต่อย่างไรก็ตาม ห้องสมุดสองประเภทนี้มีความสำคัญมากต่อการอ่านของนิสิตนักศึกษาทั้งสองระดับ ดังจะเห็นได้จากผลการสำรวจจำนวนหนังสือที่นิสิตนักศึกษาใช้อ่านในเคื่อนหนึ่ง นิสิตนักศึกษาทั้งสองระดับจำนวนมากที่สุดซื้อหนังสืออ่านเคื่อนละ 1 - 2 เล่ม เท่านั้น จำนวนรองลงมาไม่เคยซื้อเพราะส่วนใหญ่ขอยืมอ่านได้จากห้องสมุด

ในการศึกษาจำนวนหนังสือสังคมศาสตร์ไทยที่ยืมอ่านในเคื่อนหนึ่ง และเหตุผลในการอ่านนั้นปรากฏว่านิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตจำนวนมากที่สุดยืมหนังสืออ่านเคื่อนละ 1 - 2 เล่ม โดยมีเหตุผลในการอ่านเพราะผู้สอนกำหนดให้อ่าน จำนวนมากที่สุด แสดงว่านิสิตนักศึกษาในระดับนี้ยืมหนังสือจองหรือสำรอง (Reserve Books) มากกว่าหนังสืออื่น ๆ บนชั้นหนังสือทั่วไป ส่วนนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต จำนวนมากที่สุดยืมหนังสือแขนงนี้อ่านเคื่อนละ 3 - 5 เล่ม โดยให้เหตุผลในการอ่าน เพราะมันลัษชอบอ่านให้เกิดแนวความคิด

แก่ตนเองจำนวนมากที่สุด แสดงว่านิสิตนักศึกษาจำนวนมากได้อ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ กว้างขวาง กว่านิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ไม่ไ้มองอ่านเฉพาะหนังสือที่อาจารย์กำหนดให้อ่าน แต่ จำนวนยืมของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาตรีจะน้อยเกินไปสำหรับการอ่านเพื่อการศึกษา ในระดับมหาบัณฑิต ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากหนังสือสังคมศาสตร์ประเภทต่าง ๆ ที่ผลิตออกมา เป็นภาษาไทย มีเนื้อเรื่องประกอบการศึกษาตามเนื้อหาของหลักสูตรในระดับนี้มีมากไม่พอใน หองสมุด และอาจจะเนื่องมาจากผู้เขียนที่ชำนาญเฉพาะสาขาวิชาโดยตรงในบางสาขาวิชา ยังมีอยู่น้อย ทำให้หนังสือในสาขาวิชาบางสาขาที่ผลิตออกมาน้อยตามไปด้วย เช่นในสาขา สังคมวิทยา มานุษยวิทยาภาควัฒนธรรม และจิตวิทยาสังคม นิสิตนักศึกษาในระดับนี้จึงต้อง อาศัยอ่านหนังสือสังคมศาสตร์ภาษาต่างประเทศอยู่มาก

ในการศึกษาผู้เขียนหนังสือทางสังคมศาสตร์ไทยที่นิสิตนักศึกษาต้องการอ่านผลงาน และความต้องการในการอ่านผลงานของผู้เขียนตามสาขาวิชาต่าง ๆ ปรากฏว่า นิสิต นักศึกษาทั้งสองระดับต้องการอ่านผลงานของผู้เขียนที่มีความชำนาญเฉพาะสาขาวิชา จำนวน มากที่สุด จำนวนรองลงมาต้องการอ่านผลงานของผู้เขียนที่นิสิตนักศึกษา เคยอ่านบทเขียนของ ท่านผู้นั้นมาก่อน และของบุคคลที่มีชื่อเสียง แสดงว่านิสิตนักศึกษาทั้งสองระดับต้องการอ่าน ผลงานที่ให้เรื่องราวและข้อเท็จจริงในสาขาวิชานั้น ๆ อย่างถูกต้อง การที่ต้องการอ่านบท เขียนของผู้เขียนที่เคยอ่านบทเขียนมาก่อน ก็แสดงว่านิสิตนักศึกษาเหล่านั้นได้ชอบบทเขียนเล่ม ก่อนของผู้เขียนท่านนั้นเป็นเครื่องช่วยพิจารณาว่า บทเขียนเล่มต่อมาของผู้เขียนท่านนั้นมี ส่วนวนภาษาและลักษณะการเรียบเรียงดีหรือไม่เพียงใด และให้เรื่องราว ข้อมูลเชื่อถือได้ เพียงใด และการที่นิสิตนักศึกษาต้องการอ่านผลงานของบุคคลที่มีชื่อเสียงในลำดับต่อมา นั้น แสดงว่าให้เห็นว่านิสิตนักศึกษาให้ความเชื่อถือทั้งคุณวุฒิและประสบการณ์ของผู้เขียนเหล่านั้น ด้วย ซึ่งตรงกับผลการสำรวจความต้องการในการอ่านผลงานของผู้เขียนในสาขาวิชาต่าง ๆ ดังนี้คือ สาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ นิสิตนักศึกษาทั้งสองระดับ ต้องการอ่าน ผลงานของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช จำนวนมากที่สุด รองลงมา ผลงานของ กรมพล ทองธรรมชาติ เขียน ชีระวิทย์ และชัชยอนันต์ สมุทวิมข สาขาเศรษฐศาสตร์ บริหาร ธุรกิจและพัฒนาการเศรษฐกิจ นิสิตนักศึกษาต้องการอ่านผลงานของ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ จำนวน

มากที่สุด รองลงมาผลงานของ อุทิศ นาคสวัสดิ์ ฉัตรทิพย์ นาถสุภา และบุญชนะ อัจฉากร
 สาขาสังคมวิทยา นิสิตนักศึกษาทั้งสองระดับจำนวนมากต้องการอ่านผลงานของ พัทย์ สายหู
 และอานนท์ อภาภิรม สาขาจิตวิทยาสังคม ผลงานของ ม.ล. ฑูย ชุมสาย และหลวงวิเชียร
 แพทยาคม สาขามานุษยวิทยา ภาควัฒนธรรม ผลงานของพระยาอนุমানราชชน และพัทยา
 สายหู

จากผลการสำรวจแหล่งสะสมหนังสือหรือห้องสมุดทางสังคมศาสตร์ ปรากฏว่า
 หอสมุดกลางมหาวิทยาลัย มีหนังสือสังคมศาสตร์ไทยเฉลี่ย 1,528 ชื่อเรื่อง และห้องสมุดคณะ
 มีเฉลี่ย 519 ชื่อเรื่องนั้น จำนวนหนังสือขนาดนี้พอไปสำหรับให้บริการการอ่านอย่างกว้าง-
 ขวางของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะที่มีการเปิดสอนกลุ่มวิชาหลักทางสังคมศาสตร์
 และกลุ่มวิชาที่เลือกประยุกต์ เพราะจากปริมาณการผลิตหนังสือสังคมศาสตร์ไทย ตั้งแต่
 พ.ศ. 2494 - 2495 และ พ.ศ. 2500 - 2516 นั้นมีปริมาณการผลิตรวมทั้งสิ้น 9,945
 ชื่อเรื่อง น่าจะมีจำนวนชื่อเรื่องหนังสือสังคมศาสตร์ไทยที่มีเนื้อหาพอจะให้บริการเลือก
 จัดหาเข้ามาให้บริการไ้มากกว่านี้ แมว่าเนื้อหาของหนังสือจะไม่ตรงตามหลักสูตรตลอดเล่ม
 แต่ก็มีอุปสรรคในการจัดหาหนังสือแขนงนี้เข้าห้องสมุดทางสังคมศาสตร์ เท่าที่ปรากฏจากการ
 สำรวจคือ ห้องสมุดทางสังคมศาสตร์ส่วนใหญ่มีงบประมาณการซื้อหนังสือและวารสารไม่พอเพียง
 ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นิสิตศึกษายืมหนังสืออ่านในแต่ละเดือนน้อยไป ซึ่งปรากฏผลการ
 วิเคราะห์ว่านิสิตนักศึกษาจำนวนมากที่สุด ยืมหนังสืออ่านเดือนละ 1 - 2 เล่ม และนิสิตนักศึกษา
 ระดับปริญญาบัณฑิต จำนวนมากที่สุด ยืมอ่านเดือนละ 3 - 5 เล่ม ทั้งนี้นิสิตนักศึกษาทั้งสอง
 ระดับนิยมอ่านหนังสือภาษาไทยมากกว่าภาษาต่างประเทศ เพราะสามารถอ่านเอาเรื่องได้
 รวดเร็ว และเข้าใจได้ดีกว่า และสาเหตุอีกอันหนึ่งที่ทำให้นิสิตนักศึกษาทั้งสองระดับอ่านหนังสือ
 แขนงนี้น้อย เพราะหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยและห้องสมุดคณะ มีบทบาทส่งเสริมการอ่านของ
 นิสิตศึกษาน้อยไป ดังจะเห็นได้จากห้องสมุดเหล่านี้ส่วนใหญ่มีวิธีการส่งเสริมการอ่าน โดย
 การจัดทำรายชื่อหนังสือและวารสารใหม่ จัดชั้นแสดงหนังสือใหม่ และจัดหิ้งเปิดเท่านั้น และ
 มีหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเพียงบางแห่ง ที่จัดนิทรรศการหนังสือบ้างในบางโอกาส มีโครงการ
 ส่งเสริมการอ่านเพื่อความก้าวหน้า และห้องสมุดคณะเพียงแห่งเดียวที่จัดหนังสือให้เขายืม
 ยิ่งกว่านั้นยังมีห้องสมุดคณะที่ไม่ได้ส่งเสริมการอ่านด้วยวิธีดังกล่าวข้างตนเลย

ขอเสนอแนะ

1. ในการเลือกหนังสือสังคมศาสตร์ไทย เช่น หอสมุดมหาวิทยาลัยหรือสถาบัน
เทียบเท่า ซึ่งมีทั้งหอสมุดกลาง หอสมุดคณะ หอสมุดภาควิชาหรือแผนกวิชา นอกจาก
จะทำการเลือกตามหลักเกณฑ์ต่าง ๆ แล้ว บรรณาธิการ อาจารย์ คณะกรรมการหอสมุด และ
เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ควรจะเลือกวัสดุการอ่านทุกประเภทตามสาขาวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
กับหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต และปริญญาโทบัณฑิต อาทิเช่น หนังสืออ้างอิง หนังสือวิชาการ
ทั่วไป หนังสือตำรา หนังสือแปล เอกสารประกอบการศึกษา หรือเอกสารประกอบการบรรยาย
วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัยและจุลสาร เป็นต้น ให้สอดคล้องกับความต้องการของนิสิตนัก
ศึกษาในมหาวิทยาลัย ไม่ควรเน้นหนักเฉพาะสิ่งพิมพ์ประเภทใดประเภทหนึ่ง เพราะสิ่งพิมพ์
ประเภทเดียวจะไม่สามารถครอบคลุมเนื้อหาที่นิสิตนักศึกษาต้องการศึกษาได้ และควรจะให้
สอดคล้องกับความสนใจในการอ่านของนิสิตนักศึกษาตามเนื้อหาของสาขาวิชาต่าง ๆ ของ
หลักสูตรที่มหาวิทยาลัย หรือสถาบันนั้นเปิดสอน โดยเลือกวัสดุการอ่านประเภทต่าง ๆ ซึ่ง
เนื้อหามีค่าเจียนำหนักความสนใจในการอ่านของนิสิตนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลางเป็นเกณฑ์
และเน้นหนักลงไปในเรื่องที่นิสิตนักศึกษามีความสนใจในการอ่านอยู่ในระดับมาก เช่น การ
เมือง การปกครองของไทย การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทย ปัญหาสังคมและ
การวิเคราะห์ข้อปัญหา สังคมและวัฒนธรรมไทย เป็นต้น นอกจากนี้ในการเลือกยังจะต้อง
คำนึงถึงผู้เขียนหนังสือทางสังคมศาสตร์ไทย ในลำดับแรกควรเลือกผลงานของผู้เขียนที่มีความ
ชำนาญเฉพาะสาขาวิชานั้น ต่อมา ควรจะเลือกผลงานของผู้เขียนที่นิสิตนักศึกษาเคยอ่าน
บทเขียนของท่านผู้นั้นมาก่อน และของบุคคลที่มีชื่อเสียง

2. ผู้จัดพิมพ์หรือสำนักพิมพ์ที่รับพิมพ์หนังสือสังคมศาสตร์ไทย และที่ซอลลิขสิทธิ์หนังสือ
ดังกล่าวในระดับมหาวิทยาลัย มาจัดพิมพ์จำหน่าย ควรจะได้มีการคัดเลือกเนื้อหาหนังสือสาขา
ต่าง ๆ ทางสังคมศาสตร์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต และมหาบัณฑิตของ
มหาวิทยาลัยต่าง ๆ หรือสถาบันเทียบเท่าที่เปิดสอนสาขาวิชาต่าง ๆ ในแขนงสังคมศาสตร์
เพื่อให้หนังสือที่พิมพ์ออกมานั้นได้มาตรฐาน รวมทั้งจำหน่ายได้งายทั่วไป ไม่ค้างสต็อก เพราะ
มีเนื้อหาตรงกับความสนใจ และความต้องการของนิสิตนักศึกษา และเป็นประโยชน์ต่อการอ่าน

เพื่อศึกษาค้นคว้า นอกจากคัดเลือกเนื้อหาแล้ว ควรจะได้มีการคัดเลือกเฉพาะผลงานของ ผู้เขียนที่มีความชำนาญเฉพาะสาขาวิชาในลำดับแรก รวมทั้งทางสำนักพิมพ์ควรจะได้ให้ผู้ ตรวจแก้ไขความสมบูรณ์ (Readers) ที่มีความชำนาญเฉพาะวิชา ตรวจแก้ไขเนื้อหาและ คำสะกดการันต์ใหญ่ถูกต้อง ในการจัดทำส่วนประกอบรูปเล่ม ทางสำนักพิมพ์ควรจะได้พิจารณา ถึงส่วนประกอบเนื้อหา ในหนังสือเล่มนั้น ๆ เช่น คำนำ สารบัญ วรรชนี เชิงอรรถและ บรรณานุกรม ยิ่งถ้าได้มีการจัดทำสารบัญและวรรชนีที่ละเอียดแล้ว จะทำให้นิสิตนักศึกษา สะดวกแก่การอ่านเนื้อเรื่องในหนังสือเล่มนั้น ๆ เพราะนิสิตนักศึกษาจำนวนมากมักจะเลือก อ่านหนังสือเฉพาะตอนที่น่าสนใจ และอ่านตลอดเล่มอย่างสังเขป ส่วนการจัดทำเชิงอรรถ และบรรณานุกรมนั้น จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าหาหนังสือ หรือสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ๆ อ่านต่อจากหนังสือเล่มนั้นด้วย นิสิตนักศึกษาปัจจุบันมีความคุ้นเคยกับการเรียบเรียงหนังสือ แบบมีเชิงอรรถอธิบายที่มาของข้อความอยู่ตอนล่างของหน้าหนังสือ

3. หอสมุดมหาวิทยาลัย หรือสถาบันเทียบเท่าทุกแห่งควรเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษา เสนอรายชื่อหนังสือทุกประเภททางสังคมศาสตร์ไทย เพื่อให้หอสมุดพิจารณาเลือกจัดหามา สนองความสนใจและความต้องการของนิสิตนักศึกษาตามเนื้อหาในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่ต้องศึกษา และตามผลงานของผู้เขียนที่นิสิตนักศึกษาต้องการอ่าน การเสนอรายชื่อหนังสือทางสังคม- ศาสตร์ไทยทุกประเภท อาจจะให้เขียนเสนอลงไปในสมุดสั่งซื้อ หรือแบบฟอร์มสั่งซื้อของ หอสมุด หรือทำเป็นบันทึกเสนอ หรือแม้แต่เป็นการเสนอควยวจาจากบรรณารักษ์ อาจารย์ที่ทำ หน้าที่ทางด้านนี้ หรือเจ้าหน้าที่หอสมุด พร้อมทั้งให้นิสิตนักศึกษาชี้แจงเหตุผลของการเสนอ รายชื่อหนังสือนั้น ทั้งนี้ ท้องแล้วแต่ความสะดวกต่อการดำเนินงานของหอสมุดแต่ละแห่ง

4. หอสมุดมหาวิทยาลัย หรือสถาบันเทียบเท่าทุกแห่งที่มีการเปิดสอนสาขาวิชา ต่าง ๆ ทางแขนงสังคมศาสตร์ ควรจะได้จัดทำรายชื่อหนังสือใหม่ที่ได้รับประจำเดือน ภายใต้ หมายวิชาหรือสาขาวิชาควรจะได้มีการเรียงรายชื่อหนังสือใหม่ ภายใต้หัวเรื่องอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งจะเป็นการสะดวกต่อการเลือกอ่านหนังสือของนิสิตนักศึกษา ตามความสนใจและความ ต้องการ เพราะส่วนใหญ่แล้วในการเลือกหนังสืออ่านนั้น จะอาศัยเลือกจากชื่อเรื่องอย่าง เดี่ยวไม่ได้ จึงอาศัยพิจารณาเนื้อหาจากหัวเรื่องเป็นสำคัญ การจัดเรียงรายชื่อหนังสือ

ใหม่ อาจจะใช้เรียงตามลำดับอักษรของชื่อหนังสือ หรือชื่อผู้แต่ง ซึ่งนิสิตนักศึกษาสามารถเลือก
อ่านได้ทั้งตามชื่อหนังสือที่นิสิตนักศึกษาสนใจ และชื่อผู้เขียนที่ต้องการ

5. ตามปกติห้องสมุดมหาวิทยาลัย หรือสถาบันเทียบเท่าส่วนใหญ่มีการส่งเสริมการ
อ่านเพียงการจัดทำรายชื่อบริการหนังสือใหม่รายเดือน จัดชั้นแสดงหนังสือใหม่และการจัดห้องเปิด
ซึ่งไม่เป็นการเพียงพอ ควรจะได้มีการจัดสอนวิชาการอ่านหนังสือเฉพาะวิชา ขยายหนังสือใน
ห้องสมุด จัดมุมสบาย การจัดบริการหนังสือเข้ายืม และประกวดการอ่านหนังสือสังคมศาสตร์
ไทย โดยใช้วิธีสำรวจสถิติการยืมหนังสือแข่งขันจากยืมของนิสิตนักศึกษาทั้งสองระดับ

6. ห้องสมุดหรือแหล่งสะสมหนังสือสังคมศาสตร์ไทย ในมหาวิทยาลัยหรือสถาบัน
เทียบเท่า ควรมีความร่วมมือระหว่างห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น ทั้งในด้านการจัดทำสหบัตร
(Union Catalog) รายชื่อวารสาร (Union List) การแลกเปลี่ยนรายชื่อบริการหนังสือและ
วารสารใหม่รายเดือน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นิสิตนักศึกษาเกิดความสนใจและต้องการอ่าน
หนังสือทางสังคมศาสตร์ไทยมากยิ่งขึ้น ห้องสมุดทางสังคมศาสตร์แต่ละแห่งควรมีสหบัตรของ
ห้องสมุดในเครือเดียวกัน บอกรายชื่อบริการหนังสือและวารสารที่มีอยู่ในห้องสมุดอื่น ๆ ซึ่งจะทำ
ให้นิสิตนักศึกษาได้ทราบว่า ห้องสมุดนั้น ๆ มีหนังสือทางสังคมศาสตร์ไทย ตามเนื้อหาที่ตน
สนใจอ่าน ศึกษาคนควา และของผู้เขียนที่ตนต้องการอ่านหรือไม่มีมากนักพอเพียงใด

นอกจากนั้นควรมีความร่วมมือในการยืมระหว่างห้องสมุดด้วย เพื่อว่านิสิต
นักศึกษาทั้งสองระดับสามารถยืมสิ่งพิมพ์ที่ตนสนใจและต้องการอ่านได้ ซึ่งควรมีข้อบังคับ
นิสิตนักศึกษายืมว่าจะต้องให้บรรณารักษ์ห้องสมุดในสถาบันที่ตนสังกัดอยู่ เป็นผู้รับรองการยืม
ของนิสิตนักศึกษานั้น เพื่อเป็นการสะดวกในการติดต่อทวงถามในกรณีที่มีการยืมแล้วไม่ส่งคืน
ตามกำหนดของห้องสมุดที่ตนไม่ได้สังกัดอยู่